

ৰঙালি বিহুৰ ওলগ

‘ঘৰে-পথাৰে’ৰ সমূহ পঢ়ুৱৈ, শুভাকাঙ্ক্ষী তথা লেখক-লেখিকালৈ ৰঙালি বিহুৰ ওলগ জনালোঁ। নতুন বছৰটিয়ে আপোনালোকলৈ সুখ-সমৃদ্ধি ও শান্তি কঢ়িয়াই আনক।

সম্পাদনা সমিতি

‘ঘৰে-পথাৰে’

সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পষেকীয়া কৃষি পত্রিকা
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
□ কেঁচুসৰ উৎপাদকৰ বাবে ২	
□ এপ্রিল মাহৰ সম্ভাৱ্য কীট-পতংগ ২	
□ আমাৰ একাষাৰ ৩	
□ মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম ৩	
□ উদ্যান শস্য ৪	
□ কুকুৰা পামৰ দানা কিনিবৰ .. ৪	

□ ৪২ তম বছৰ □ ৮ম সংখ্যা □ ১৬ এপ্রিল ২০২১ □ ১-১৫ বহাগ, ১৯৪৩ শক □ মূল্য-১.০০ টকা GHARE - PATHARE PMG - 19 of 2005 - 06

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ৫৩ তম প্রতিষ্ঠা দিৱস উদ্‌যাপন

৪ যোৱা ১ এপ্রিল তাৰিখে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ৫৩ তম প্রতিষ্ঠা দিৱস দিনজোৰা কাৰ্যসূচীৰে উদ্‌যাপন কৰা হয়। ৰাতি পুৱা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পতাকা উত্তোলন আৰু স্মৃতি তৰ্পণ অনুষ্ঠানেৰে প্রতিষ্ঠা দিৱস অনুষ্ঠানৰ পাতনি মেলা হয়। পতাকা উত্তোলন কৰে উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকাই। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ড° মাধৱ চন্দ্ৰ দাস সোঁৱৰণী প্ৰেক্ষাগৃহত উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকাৰ পৌৰহিত্যত প্রতিষ্ঠা দিৱস উপলক্ষে আয়োজিত এখন সভাত আদৰ্শী ভাষণ প্ৰদান কৰি উপাচার্য গৰাকীয়ে কয় যে কৃষি শিক্ষা, গৱেষণা আৰু সম্প্রসাৰণৰ দিশত বিশ্ববিদ্যালয়খনে লাভ কৰা সফলতা আৰু অগ্ৰগতিৰ এক খতিয়ান দাঙি ধৰাৰ লগতে বিশ্ববিদ্যালয়খনক আগুৱাই নিবলৈ তেখেতে গ্ৰহণ কৰা ভিন্নমুখী পৰিকল্পনাৰ বিষয়ে অৱগত কৰে। সভাত মাধৱদেৱ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° দিবাকৰ চন্দ্ৰ ডেকা উপস্থিত থাকি ভাষণ

প্ৰদান কৰি কয় যে গৱেষকসকলে গৱেষণাৰ মাধ্যমেৰে সৰ্বোচ্চ পৰ্যায়ত অৰিহণা যোগাব পৰাকৈ সক্ষমতা প্ৰদৰ্শন কৰিব লাগিব। কৃষিজাত সামগ্ৰীৰ সৰ্বাধিক ভিত্তিত মূল্য সংযোজনৰ দিশত অধিক গৱেষণা হ'ব লাগিব আৰু সৰ্বসাধাৰণ উপকৃত হোৱা পৰিবেশ সৃষ্টি হ'ব লাগিব। প্রতিষ্ঠা দিৱসত বিশিষ্ট অতিথিকৰূপে ভাষণ প্ৰদান কৰি টোকোলাই চাহ গৱেষণা প্রতিষ্ঠানৰ সঞ্চালক ড° অনুপ কুমাৰ বৰুৱাই কয় যে স্থানীয় প্ৰয়োজন পূৰণ কৰিবৰ বাবে কৃষি ক্ষেত্ৰৰ উন্নয়ন সাধনৰ ওপৰত সৰ্বাধিক গুৰুত্ব দি পৰম্পৰাগত কৃষিৰ বিকাশ সাধনৰ জৰিয়তে সামগ্ৰিকভাৱে কৃষি ক্ষেত্ৰক আগুৱাই নিয়াৰ বাবে পৰিকল্পনা গ্ৰহণৰ প্ৰয়োজন আহি পৰিছে। ব্যক্তিগত পৰ্যায়ত বাগিছাভিত্তিত হোৱা কৃষিকাৰ্যক এই দিশত সংযুক্ত কৰি নিৰ্দিষ্ট ক্ষেত্ৰৰ বিকাশ সাধন কৰিব লাগিব। উৎপাদন, বিপণন, উদ্ভাৱন আৰু

গৱেষণা এই কেউটা পৰ্যায়তে সুপৰিকল্পিতভাৱে যথোচিত লাভ হ'ব পৰা পৰিবেশ গঢ় দিব পাৰিলে কৃষি ক্ষেত্ৰৰ উন্নতি সাধন হ'ব। অসম কৃষি আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যা বিভাগৰ শ্ৰেষ্ঠ স্নাতক বঁটা ছাত্ৰী সুৰভি চাহেৱালাক প্ৰদান কৰা হয়। অনুষ্ঠানত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি গৱেষণা সঞ্চালক ড° অশোক ভট্টাচাৰ্য,

স্নাতকোত্তৰ শিক্ষা সঞ্চালক ড° অজিত বৈশ্য, উত্তৰ-পূব কৃষি প্ৰযুক্তিবিদ্যা কেন্দ্ৰৰ সঞ্চালক ড° বিদ্যুৎ শৰ্মা, ছাত্ৰ কল্যাণ সঞ্চালক ড° ৰাণা প্ৰতাপ ভূঞা, মুখ্য গ্ৰন্থাগাৰিক ড° চন্দন হাজৰিকা, সহযোগী কৃষি গৱেষণা সঞ্চালক ড° মুগাল শইকীয়া, সহযোগী সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক (প্ৰকাশন) ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদৰ লগতে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক, গৱেষক আৰু কৰ্মচাৰীসকলে অংশ গ্ৰহণ কৰে। প্রতিষ্ঠা দিৱস উপলক্ষে ৰাতি পুৱা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পতাকা উত্তোলন, স্মৃতি তৰ্পণ অনুষ্ঠানত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষক, বিজ্ঞানী, বিষয়া, কৰ্মচাৰী, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ লগতে অৱসৰপ্ৰাপ্ত শিক্ষক, বিজ্ঞানী, বিষয়া, কৰ্মচাৰী সকলেও অংশ গ্ৰহণ কৰে। আবেলি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক একাদশ বনাম কৰ্মচাৰী একাদশৰ মাজত এখনি প্ৰীতি ফুটবল খেল অনুষ্ঠিত হয়। সন্ধিয়া বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰশাসনীয় ভৱনকে ধৰি মূল ভৱনসমূহ আলোকিত কৰা হয়।

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ৫৩ তম প্রতিষ্ঠা দিৱসৰ অনুষ্ঠানত অসমৰ প্ৰাক্তন মুখ্য সচিব ধৰ্মানন্দ দাসৰ সোঁৱৰণত আগবঢ়োৱা চাহ প্রতিপালন আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যা বিভাগৰ শ্ৰেষ্ঠ স্নাতক বঁটা ছাত্ৰী সুৰভি চাহেৱালাক প্ৰদান কৰা অৱস্থাত উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দন ডেকা প্ৰমুখ্যে অন্যান্য সকল

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ত ‘জৈৱিক বীজৰ স্বাস্থ্য পৰিচালনা’ শীৰ্ষক সজাগতা সভা সম্পন্ন

যোৱা ৩১ মাৰ্চ তাৰিখে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যোৰহাটৰ উদ্যোগত সজাগতা সভাৰ আয়োজন কৰা হয়। ৰাজ্যখনৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ প্ৰায় ৩০ জনৰো

‘জৈৱিক বীজৰ স্বাস্থ্য পৰিচালনা’ শীৰ্ষক সজাগতা সভাৰ এটি দৃশ্য

সৰ্বভাৰতীয় সংহত গৱেষণা প্ৰকল্পৰ ৰাষ্ট্ৰীয় বীজ প্ৰকল্পৰ অধীনত ‘জৈৱিক বীজৰ স্বাস্থ্য পৰিচালনা’ শীৰ্ষক এখনি অধিক কৃষকে অংশ গ্ৰহণ কৰা সভাখনত মুখ্য অতিথি হিচাবে উপস্থিত থাকে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ

সহযোগী কৃষি গৱেষণা সঞ্চালক ড° মুগাল শইকীয়াই। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ড° কিশোৰ কুমাৰ শৰ্মাই সভাপতিত্ব কৰা সভাখনত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সহযোগী সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদে সন্মানীয় অতিথি হিচাবে অংশ গ্ৰহণ কৰে। সভাত জৈৱিক বীজৰ স্বাস্থ্য পৰিচালনা সম্পৰ্কত প্ৰশিক্ষণ প্ৰদান কৰাৰ লগতে প্ৰযুক্তিও প্ৰদৰ্শন কৰা হয়। ৰাষ্ট্ৰীয় বীজ প্ৰকল্প (শস্য)ৰ কনিষ্ঠ বিজ্ঞানী শ্ৰীমতী দেৱানুশী দত্তই আয়োজক সমিতিৰ সম্পাদিকা হিচাবে কাৰ্য সম্পাদন কৰাৰ লগতে এই সভাতে তেওঁৰ দ্বাৰা সম্পাদিত ‘জৈৱিক কৃষিত স্বাস্থ্যকৰ বীজৰ গুৰুত্ব’ শীৰ্ষক এখনি পুস্তিকাও উন্মোচন কৰা হয়। সভাত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰধান বিজ্ঞানী ড° প্ৰকাশ বৰা, ড° ইউ. চি. কলিতা, ড° এম. এম. গোস্বামী, ড° এছ. দত্ত ডেকা, ড° পি. কে. বৰা সমল ব্যক্তিকৰূপে উপস্থিত থাকে।

জীৱাণুসাৰ ব্যৱহাৰ কৰোতে ল'ব লগা সাৱধানতা

- ◆ জীৱাণুসাৰ এঠাইৰ পৰা আন ঠাইলৈ লৈ যাওঁতে বা কোনো ঠাইত সংৰক্ষণ কৰোতে তাপ আৰু পোহৰৰ পৰা আঁতৰাই ৰাখিব লাগে।
- ◆ ৰাসায়নিক সাৰ বা কীটনাশক ৰখা ঠাইত জীৱাণুসাৰ একেলগে ৰখা অনুচিত।
- ◆ জীৱাণুসাৰবিধ কোনো এক শস্যৰ বাবে নিৰ্দিষ্ট কৰি ৰখা শস্যবিধৰ বাবেহে ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।
- ◆ বীজৰ লগত ব্যৱহাৰ কৰোতে সিঁচাৰ দিনা বা আগদিনা প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। বীজত মিহলোৱাৰ পাছত ৰ'দ বা সূৰ্য্যৰ তাপত ৰাখিব নালাগে। কাৰণ ই বেণ্টেৰীয়া সমূহ ধ্বংস কৰে।
- ◆ ৰাতিপুৱা নাইবা আবেলি পৰত জীৱাণুসাৰ ব্যৱহাৰ কৰা বীজ সিঁচিব লাগে।
- ◆ জীৱাণুসাৰ ব্যৱহাৰ কৰোতে বীজৰ লগত ভাতৰ মাৰ নাইবা পানীৰ লগত গুৰ মিহলাই জুলীয়া মিশ্ৰণ কৰি ল'ব লাগে। এনে কৰিলে বীজৰ বাকলিত জীৱাণুসাৰ লাগি ধৰে।
- ◆ প্ৰায় সকলো কীটনাশক জীৱাণুসাৰৰ বাবে বিষাক্ত তথাপিও থিৰাম অলপ কম বিষাক্ত ভেঁকু ৰনাশক আৰু ডাইএলড্ৰিন কম বিষাক্ত কীটনাশক। গতিকে এনে ৰাসায়নিক দ্ৰব্য ব্যৱহাৰ কৰোতে বীজ পৰিশোধনৰ পাছত জীৱাণুসাৰৰ হাৰ দুগুণ কৰি লৈ ব্যৱহাৰ কৰা উচিত।
- ◆ ৰাইজ বিয়াম ব্যৱহাৰ কৰোতে চুপাৰ ফচফেটৰ মিশ্ৰণ একেলগে ব্যৱহাৰ কৰা অনুচিত।
- ◆ পি.এচ.বি নামৰ জীৱাণুসাৰ অল্পযুক্ত মাটিৰ বাবে উত্তম।

ড° মুগাল শইকীয়া

কেঁচুসাৰ উৎপাদকৰ বাবে কেইটামান চৰকাৰী আঁচনিৰ অৱলোকন

জৈৱিক কৃষি পদ্ধতিৰে উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ চাহিদা ঘৰুৱা বজাৰৰ লগতে আন্তৰ্জাতিক বজাৰত দিনে দিনে বৃদ্ধি হোৱা দেখা গৈছে। ক্ৰেতা বা উপভোক্তা সকল আজিকালি স্বাস্থ্যৰ লগতে খাদ্যৰ প্ৰতি যথেষ্ট সচেতন। স্বাস্থ্যজনিত বিষয়ৰ সজাগতা বৃদ্ধিয়ে ক্ৰেতা বা উপভোক্তা সকলৰ বাসায়নিক সাৰ বা ঔষধৰ ব্যৱহাৰ কৰি কৰা খেতিৰ উৎপাদনৰ প্ৰতি অনিহাৰ সৃষ্টি কৰিছে। ফলত বজাৰত জৈৱিকভাৱে কৰা খেতিৰ উৎপাদনৰ চাহিদা আৰু মূল্যও বাঢ়িছে। কিন্তু জৈৱিক খেতিৰ বাবে প্ৰচুৰ পৰিমাণৰ জৈৱিক সাৰ যেনে - কেঁচুসাৰ, পচনসাৰ, সেউজসাৰ, জীৱাণুসাৰ দৰকাৰ হয়। জৈৱিক সাৰৰ সহজলভ্যতাই জৈৱিক খেতিৰ প্ৰসাৰত প্ৰভাৱ পেলায়। গতিকে জৈৱিক সাৰ যেনে - পচনসাৰ, কেঁচুসাৰ, জীৱাণুসাৰৰ প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে চৰকাৰে বিভিন্ন লগতে আৰ্থিক সাহায্য প্ৰদান কৰি কৃষকসকলক উৎসাহিত কৰিব লাগিব। কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্যিক চৰকাৰে জৈৱিক খেতিৰ প্ৰসাৰৰ বাবে বিভিন্ন আঁচনি গ্ৰহণ কৰিছে। লগতে জৈৱিকসাৰ যাতে কৃষকে নিজে প্ৰস্তুত কৰিব পাৰে আৰু কৃষকক নিজৰ ঠাইতে সাৰ প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে উৎসাহিত কৰিবৰ বাবে চৰকাৰে বিভিন্ন

আঁচনিৰ সুবিধা দিছে। আনহাতে কৃষকৰ মাটিডৰাত জৈৱিক খেতি কৰিবলৈ অৰ্থাৎ খেতিডৰাই জৈৱিক খেতিৰ মৰ্যদা লাভ কৰিবলৈ হ'লে কমেও ৫ বছৰ কোনো ধৰণৰ বাসায়নিক সাৰ আৰু বাসায়নিক ঔষধ মাটিডৰাত প্ৰয়োগ কৰিব নোৱাৰিব। ইয়াৰ বাবে কৃষকজনে গতানুগতিক উৎপাদনতকৈ কম উৎপাদন পাব। গতিকে কৃষকসকল জৈৱিক খেতিৰ বাবে উৎসাহিত কৰিবলৈ হ'লে এই সময়ছোৱাত চৰকাৰী আঁচনিৰ দ্বাৰা সাহায্য প্ৰদান কৰিব লাগিব। আনহাতে প্ৰচুৰ পৰিমাণৰ জৈৱিকসাৰ প্ৰস্তুত কৰিবলৈ কৃষকসকলক ব্যৱসায়িকভিত্তিত জৈৱিকসাৰ প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে চৰকাৰে সাহায্য দিয়াতো দৰকাৰী।

তলত কেইটামান কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ লগত জড়িত আঁচনিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হ'ল -

১) **ৰাষ্ট্ৰীয় বহনক্ষম কৃষি আঁচনি** : এই আঁচনিৰ উদ্দেশ্য হৈছে (ক) কৃষি জলবায়ৱিক পৰিবেশ অনুসাৰে উপযুক্ত শস্য/শস্য পদ্ধতি প্ৰচলন, (খ) পশুধন, মীনপালন, উদ্যানশস্য, দুগ্ধ উৎপাদন, কৃষি বনানি আদি সন্নিবিষ্টকৰণেৰে শস্য/শস্য পদ্ধতিত বৈচিত্ৰ্য তাৰ বৰ্ধন, (গ) চেক বান্ধ, পুখুৰী, কৃষিভূমিৰ পুখুৰী,

অ-গভীৰ বা মধ্যমীয়া নলীনাৰ, কুঁৱা আদিৰে জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা কৰা, (ঘ) জলৰ ব্যৱহাৰ তথা আৰ্দ্ৰতা সংৰক্ষণৰ মাত্ৰা বৃদ্ধি কৰিবৰ বাবে সুদক্ষ জলসিঞ্চন পদ্ধতি, ভূমি সমতলিকৰণ, আলি দিয়া, কণ্টৰ বান্ধ, খাল, মালচিং, পটা আৰু সীৰলু পদ্ধতি আদি।

এই আঁচনিৰ জৰিয়তে কৃষকসকলে কেঁচুসাৰ উৎপাদন কৰিবৰ বাবে ৰাজসাহায্যৰ সুবিধা লাভ কৰিব পাৰে। অৱশ্যে ইয়াৰ বাবে কৃষকসকলে কেঁচুসাৰ উৎপাদন গোট গঠন কৰিব লাগিব। একোটা কেঁচুসাৰ উৎপাদন গোটত মুঠ খৰচৰ ৫০% ৰাজসাহায্য অথবা সৰ্বাধিক সাহায্য ৫০,০০০ টকা পৰ্যন্ত লাভ কৰিব পাৰিব। এইচ.ডি.পি.ই. কেঁচুসাৰ নিৰ্মাণ বেডৰ বাবে সৰ্বাধিক ৮,০০০ টকাৰ সাহায্য প্ৰতিটো গোটত লাভ কৰিব পাৰে।

অধিক তথ্যৰ বাবে জিলা কৃষি বিষয়া, জিলা উদ্যান শস্য বিষয়া বা আত্মাৰ প্ৰকল্প সঞ্চালকৰ সৈতে যোগাযোগ কৰিব পাৰে।

২) **পৰম্পৰাগত কৃষি বিকাশ যোজনা** : পৰম্পৰাগত কৃষি বিকাশ যোজনা হ'ল ৰাষ্ট্ৰীয় বহনক্ষম কৃষি অভিযানৰ অধীনস্থ কৃষি স্বাস্থ্য ব্যৱস্থাপনা শীৰ্ষক কাৰ্যসূচীৰে সম্প্ৰসাৰিত ৰূপ। এই যোজনাৰ

অধীনত গোট ভিত্তিক পদ্ধতি আৰু পি.জি.এছ ব্যৱস্থা অৱলম্বনৰ মাধ্যমেৰে জৈৱিক কৃষিৰ প্ৰসাৰৰ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। এই আঁচনিৰ উদ্দেশ্য হৈছে - (১) কৃষি জলবায়ৱিক পৰিবেশৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি একোটা অঞ্চলত থকা বিভিন্ন শস্য আৰু কৃষি পদ্ধতিক সামৰি পৰম্পৰাগত কৃষি বিকাশ যোজনাৰ প্ৰচলন আৰু প্ৰসাৰ, (২) অধিক পৰিমাণত জৈৱ বাসায়নিক দ্ৰব্য, জৈৱ কীটনাশক তথা জৈৱ সাৰৰ ব্যৱহাৰ।

এই আঁচনিৰ অধীনত কৃষকসকলে কেঁচুসাৰ উৎপাদন সম্বন্ধে প্ৰশিক্ষণৰ লগতে গোট হিচাবে উৎপাদন কৰিবলৈ ৰাজসাহায্য লাভ কৰিব পাৰে। কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ বাবে ৭ফুট X ৩ফুট X ১ফুট আকাৰৰ কেঁচুসাৰ উৎপাদন গোট এটাই ৫,০০০ টকা পৰ্যন্ত ৰাজসাহায্য লাভ কৰিব পাৰে। এই ৰাজসাহায্য কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কেঁচু গোটোৱাৰ বাবে, গাঁত প্ৰস্তুতি, ইটা গাঁথা, মজুৰি আৰু অন্যান্য কেঁচা সামগ্ৰী যোগানৰ বাবে দিয়া হয়।

বিশদ তথ্যৰ বাবে জিলা উদ্যান শস্য বিষয়া, জিলা কৃষি বিষয়া বা উত্তৰ-পূবৰ আত্মাৰ কাৰ্যসূচীৰ প্ৰকল্প সঞ্চালকৰ সৈতে যোগাযোগ কৰিব পাৰে।

৩) **সুসংহত উদ্যান শস্য উন্নয়ন মিছন** : এই মিছনৰ অধীনৰ উপ-আঁচনি ক্ৰমে ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান শস্য মিছন আৰু উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চল আৰু হিমালয়ৰ পাদদেশীয়

ৰাজ্যসমূহৰ উদ্যান শস্য মিছনৰ অধীনত কেঁচুসাৰ উৎপাদনৰ বাবে কৃষকসকলক ৰাজসাহায্য আগবঢ়ায়। এই মিছনৰ অধীনত কেঁচুসাৰ স্থায়ী গোটৰ ক্ষেত্ৰত (৩০' ফুট X ৮' ফুট X ২.৫' ফুট) আকাৰৰ গোটৰ বাবে ব্যয়ৰ ৫০% আৰু এইচ.ডি.পি.ই. ভাৰ্মিবেডৰ বাবে ব্যয়ৰ ৫০% ৰাজসাহায্যৰ সুবিধা আছে। এই ক্ষেত্ৰত কৃষকে সৰ্বাধিক প্ৰতিটো কেঁচুসাৰ উৎপাদন গোটৰ বাবে ১,০০,০০০ টকা আৰু ভাৰ্মিবেডৰ বাবে ১৬,০০০ টকালৈ ৰাজসাহায্য লাভ কৰিব পাৰে।

ইয়াৰ বাবে কৃষকসকলে ৰাজ্যিক উদ্যান শস্য বিষয়া বা উপ-সঞ্চালক উদ্যান শস্যৰ লগত যোগাযোগ কৰিব পাৰে।

ইয়াৰ উপৰিও কৃষকসকলে কেঁচুসাৰ প্ৰস্তুতৰ বাবে অন্যান্য কিছুমান সংস্থা যেনে - নাৰ্বাৰ্ড, অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, স্বেচ্ছাসেৱী সংস্থা আদিৰ লগত যোগাযোগ কৰিলে উন্নতমানৰ প্ৰশিক্ষণৰ লগতে উন্নত প্ৰজাতিৰ কেঁচুৰ সঁচ লাভ কৰিব পাৰে। ইয়াত আমি কেইটামান আঁচনিৰ বিষয়েহে উল্লেখ কৰিলো। কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্যিক চৰকাৰে সময়ে সময়ে আৰম্ভ কৰা বিভিন্ন কৃষি আঁচনিৰ দ্বাৰা কৃষক কেঁচুসাৰ উৎপাদনত সাহায্য আগবঢ়ায়। ইয়াৰ বাবে কৃষি উন্নয়ন বিষয়াৰ লগত যোগাযোগ কৰিলে অধিক তথ্য লাভ কৰিব।

ড° সুন্দৰ বৰ্মন

এপ্ৰিল মাহৰ সম্ভাৱ্য কীট-পতংগৰ ব্যৱস্থাপনা

এই মাহৰ কৃষি বিষয়ক পৰামৰ্শৰ বাবে আমি, অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বিশেষজ্ঞসকল যথাক্ৰমে - ড° দিলীপ কুমাৰ শইকীয়া, ড° বিজন চন্দ্ৰ দত্ত, ড° পুলিন পাটগিৰি, ড° ৰাতুল কুমাৰ বৰা, ড° ছাহিদুৰ ৰহমান আৰু ড° পূৰ্ণিমা দাসৰ কাষ চাপিছিলোঁ। তেখেতসকলে আগবঢ়োৱা দিহা-পৰামৰ্শসমূহ তলত উল্লেখ কৰিলোঁ।

◎ বাৰিষা অহাৰ লগে লগে ঘৰ বা ভঁৰালত এন্দুৰ-নিগনি সোমাব নোৱাৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। ভঁৰাল ঘৰৰ চৌপাশ আৰু মজিয়াখন পৰিষ্কাৰ কৰি ৰাখিব লাগে। অপ্ৰয়োজনীয় বস্তু ঘৰৰ চাৰিওফালে আৰু ভঁৰালৰ মজিয়াত ৰাখিব নালাগে। গছ-গছনিৰ বাঢ়ি অহা ডাল, ঘৰ বা ভঁৰালত লাগিবলৈ দিব নালাগে। ডুলি বা ধানৰ বস্তা থোৱা চাং পাভতিত আৰু ভঁৰাল ঘৰৰ খুটাত এলুমিনিয়াম চিটেৰে (৩০ ছে.মিঃ বহল) তৈয়াৰী 'ৰেটগাৰ্ড'ৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

◎ জানুৱাৰী মাহত পোষক গছত লাক্ষ্য কৰাৰ পিচত এপ্ৰিল মাহত দেখা

দিব পৰা লা-পোকৰ আক্ৰমণকাৰী পতংগ ইউল্লেমাৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পাবলৈ এক চাহচামোচ ফিণ্ডিন ৫% এচ.চি কীটনাশক ৩.২৫ লিটাৰ পানীত মিহলাই প্ৰয়োগ কৰক। এপ্ৰিল মাহত লাৰ পোষক চেমিয়ালেটাৰ গুৰি পুৰঠ হয়, এই গুটি সংগ্ৰহ কৰি ভালদৰে শুকুৱাব লাগে। তদুপৰি এই সময়ছোৱাত লাৰ বিভিন্ন পোষকৰ পুলিবাৰী সুন্দৰকৈ পাতিবলৈ আৰম্ভ কৰিব লাগে।

◎ পথাৰ শস্য চপোৱাৰ পিচত শস্য ৰাখিবৰ বাবে উত্তম ভঁৰালৰ ব্যৱস্থাই সকলোতকৈ মনোযোগ দিবলগীয়া বিষয়। পোক-পতংগ, এন্দুৰ আৰু ভেঁকুৰে ভঁৰালৰ এক বুজন পৰিমাণৰ শস্য ধ্বংস কৰে। উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ বতৰৰ অধিক আৰ্দ্ৰতাই ভঁৰালৰ অধিকাংশ পোক-পতংগ আৰু ভেঁকুৰৰ বৃদ্ধিত অৰিহণা যোগায়। ভঁৰালত ব্ৰুকিড (ফুটি) পোকে মণ্ডুমাৰ প্ৰমুখ্যে মাহজাতীয় শস্যৰ সকলোতকৈ অধিক ক্ষতিসাধন কৰে। ব্ৰুকিড পোকৰ প্ৰাৰম্ভিক আক্ৰমণৰ সূচনা পথাৰতে হয়। পথাৰত ইহঁতে মাহজাতীয় শস্যৰ পুৰঠ ছেঁহুত কণী

পাৰে। কণী ফুটি ওলোৱা পলুৱে গুটিৰ ভিতৰত প্ৰৱেশ কৰি গুটিৰ ভিতৰৰ অংশখিনি খাই নোহোৱা কৰি পেলায়। চপোৱা শস্যৰ লগতে ব্ৰুকিডৰ কণী, পলু, লেটা বা পূৰ্ণাংগ পোক ভঁৰাললৈ আহি ইহঁতৰ জীৱনচক্ৰ সম্পূৰ্ণ কৰি ভঁৰালৰ শস্যৰ অনিষ্ট সাধন কৰে। অসমকে ধৰি উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ ৰাজ্যকেইখনৰ জলবায়ুত থকা অধিক জলীয় বাষ্পৰ কাৰণে শস্যৰ আৰ্দ্ৰতা সদায়ে ১০ শতাংশতকৈ বেচি থাকে। ইয়াৰ কাৰণে ভঁৰালত ব্ৰুকিড প্ৰমুখ্যে পোক-পতংগ আদিৰ বংশবৃদ্ধি দ্ৰুতগতিত হয়। ফলস্বৰূপে শস্যৰ পৰিমাণত আৰু গুণগত মানৰ হ্ৰাস হয়। মাহজাতীয় শস্য থোৱা পৰম্পৰাগত আধাৰসমূহত, ৰ'দত ভালদৰে শুকাই থোৱা শস্যইও সহজে পৰিবেশৰ পৰা জলীয় বাষ্প শোষণ কৰি ল'ব পাৰে। ফলত শুকুৱাই লৈ আৰ্দ্ৰতা দহ শতাংশৰ তললৈ নমাই ল'লেও লাহে লাহে পৰিবেশৰ পৰা আহৰিত জলীয় ভাপৰ কাৰণে এনেধৰণৰ আধাৰত ৰখা শস্যৰ আৰ্দ্ৰতা কিছুদিনৰ পাচত ১২-১৪

শতাংশ হৈ পৰে। পোক-পতংগই এনেধৰণৰ আৰ্দ্ৰতায়ুক্ত শস্য সহজে আক্ৰমণ কৰে। ভঁৰালৰ পোক-পতংগৰ আক্ৰমণ হ্ৰাস কৰিবলৈ বজাৰত পোৱা কীটনাশকৰ প্ৰয়োগে উপভোক্তাৰ স্বাস্থ্যৰ গুৰুতৰ ক্ষতি সাধিব পাৰে। এই কাৰণে মাহজাতীয় শস্য সংৰক্ষণ কৰিলে স্বাস্থ্যৰ প্ৰতি ভাবুকিৰ সৃষ্টি নকৰা দ্ৰব্যৰ প্ৰয়োগহে বাঞ্ছনীয়। মাহজাতীয় শস্য সংৰক্ষণ কৰিবলৈ হ'লে শস্যখিনি ভালদৰে ৰ'দাই লৈ মৰাপাট বা তেনেধৰণৰ বস্তাৰ ভিতৰভাগত পলিথিনৰ আস্তৰণ দি ৰ'দাই লোৱা শস্যখিনিৰ প্ৰতি কিঃপ্ৰাঃত ৩ গ্ৰাম পৰিমাণত জালুকৰ গুড়ি ভালদৰে মিহলাই বস্তাত ভৰাই ৰাখিলে ব্ৰুকিডৰ আক্ৰমণৰ পৰা বহুখিনি সকাহ পোৱা যায়।

বৰষুণ অহাৰ পাচত চাহগছত নতুন কলি ওলাবলৈ আৰম্ভ কৰে। ইয়াৰ লগে লগে চাহগছত ৰঙা চাঁহি, হেল'পেলিটচ, মোৰাপোক, চগা, ওকনি আদিৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ পৰিলক্ষিত হয়। ৰঙা চাঁহিপোকৰ আক্ৰমণৰ পৰা প্ৰতিকাৰ ৰূপে, প্ৰপাৰজাইট ৫৭ ইচি দৰৱৰ ১ চাহচামোচ প্ৰতি পাঁচলিটাৰ পানীত মিহলাই আবেলিৰ

সময়ত ছটিয়াব লাগে। আনকেইবিধ পোকৰ বাবে ইমিডাক্ল'ৰপ্ৰিড ১৭.৮ এচ এল দৰৱৰ ১ চাহচামোচ দহলিটাৰ পানীত মিহলাইপ্ৰয়োগ কৰক। যদি একেডৰা মাটিত সকলোধৰণৰ পোকৰ মিশ্ৰ আক্ৰমণ পৰিলক্ষিত হয় তেন্তে প্ৰফেন'ফচ ৫০ ইচি নামৰ বাসায়নিক কীটনাশক ১ চাহচামোচ প্ৰতি পাঁচলিটাৰ পানীত মিহলাই গছৰ পাতত ছটিয়াব লাগে।

◎ বৰ্তমান মৌমাথিৰ ঋতুস্ৰাৱৰ সময়, সেইবাবে এই সময়ত মৌমাথিৰ বংশবৃদ্ধিৰ প্ৰৱণতা দেখা দিয়ে আৰু সৰল মৌবাহে জাক উৰুৱাই। এই জাক উৰুওৱা ৰোধ কৰিবলৈ সৰল মৌবাহৰ বিভাজন কৰিব লাগে নাইবা ৰাণীমৌ কোষসমূহ মৌজোল আহৰণ কৰিবলৈ ভাঙি দিব লাগে। আম, লিচু, নেমু আদি ফল-মূল জাতীয় শস্যৰ ফুল ফুলাৰ সময়ত প্ৰতি হেক্টৰ ফলৰ বাগিচাত ৫ বাহ থলুৱা সঁচৰ অথবা ২ বাহ পশ্চিমীয়া সঁচৰ মৌবাহ স্থাপন কৰি উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিব পৰা যায়।

ড° আটাউৰ ৰহমান

ৰুদ্ৰ নাৰায়ণ বৰকাকতি

আমাৰ একাষাৰ

ধাননি পথাৰত কীট-পতংগ নিয়ন্ত্ৰণৰ থলুৱা প্ৰযুক্তি কৌশল

সেউজ বিপ্লৱে কৃষি জগতখনৰ লগতে আমাৰ জীৱনলৈও বহুত পৰিবৰ্তন আনিছে। বৰ্তমান খেতিয়কসকলে থলুৱা কৃষি প্ৰযুক্তিৰ সলনি অধিক উৎপাদনৰ বাবে আধুনিক কৃষি পদ্ধতি অৱলম্বন কৰিবলৈ ধৰিছে। কৃষকসকলে থলুৱা সঁচৰ খেতি কৰা সময়ত যিবিলাক পোক বা বেমাৰে অনিষ্ট কৰা নাছিল, আধুনিক কৃষি পদ্ধতি অৱলম্বন কৰাৰ পিছত সেইবিলাকৰ প্ৰকোপ বাঢ়ি গৈছে। জলবায়ু সলনি নাইবা প্ৰাকৃতিক নিয়ন্ত্ৰকবিলাক কমি অহাৰ বাবেও শস্যৰ পথাৰত অপকাৰী কীট-পতংগ বা বেমাৰৰ প্ৰকোপ বৃদ্ধি পাইছে। বহুক্ষেত্ৰত দেখা যায় যে কীট নিয়ন্ত্ৰণৰ নামত কেতিয়াবা অপ্ৰয়োজনীয়ভাৱে ৰাসায়নিক দ্ৰব্যসমূহ প্ৰয়োগ কৰাৰ বাবে মানৱ দেহত বিষক্ৰিয়া হোৱাৰ উপৰিও কীট-পতংগসমূহ ৰাসায়নিক দ্ৰব্যৰ প্ৰতিৰোধী হৈ উঠে। ফলস্বৰূপে কেইবাবছৰৰ পিছত এইবিলাক নিয়ন্ত্ৰণ কৰাটো কঠিন হৈ পৰে। গতিকে যিমানদূৰ সম্ভৱ আমি কীট-পতংগ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে ৰাসায়নিক দ্ৰব্যৰ পৰিবৰ্তে থলুৱা কৃষি প্ৰযুক্তি অৱলম্বন কৰাটো প্ৰয়োজন।

অসমৰ কৃষিক্ষেত্ৰত বিভিন্ন শস্য উৎপাদন কৰাৰ বাবে উপযোগী যদিও ধানেই হ'ল অসমত উৎপাদিত ঘাই খাদ্যশস্য। ধানখেতিত দেখা দিয়া বিভিন্ন পোক-পৰুৱাৰ বাধা দিবলৈ আমাৰ কৃষক ৰাইজে নিজৰ নিজৰ অভিজ্ঞতাৰ ভিত্তিত পৰম্পৰাগতভাৱে পথাৰত বিভিন্ন ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। প্ৰকৃতি আৰু পৰিবেশৰ পৰা নিজস্ব অভিজ্ঞতাৰে আহৰণ কৰা এনেবোৰ কৌশলৰ আঁৰত বৈজ্ঞানিক সত্য নিহিত হৈ আছে। বছৰৰ পাছত বছৰ ধৰি কৃষক ৰাইজে আহৰণ কৰা তেনেবোৰ কৃষি কৌশলক থলুৱা প্ৰযুক্তি কৌশল হিচাবে স্বীকৃতি দিছে। এনেবোৰ কৃষি কৌশল প্ৰাকৃতিক। এনে কৌশলসমূহ প্ৰদূষণমুক্ত হোৱাৰ উপৰি কম খৰচী আৰু স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ। ধাননি পথাৰত পোক-পৰুৱা, বেমাৰ-আজাৰৰ উপদ্ৰৱক বাধা দিবলৈ আমাৰ কৃষক ৰাইজে পৰম্পৰাগতভাৱে ব্যৱহাৰ কৰি অহা কিছুমান থলুৱা প্ৰযুক্তি কৌশল তলত উল্লেখ কৰা হৈছে -

১) কঠীয়াৰ আগলি অংশত ধানখেতিৰ অনিষ্টকাৰী বিভিন্ন পোক-পৰুৱাই কণী পাৰে। সেয়েহে কঠীয়া ৰোৱাৰ আগেয়ে কঠীয়াৰ আগলি অংশ কাঁচিৰে কাটি বা হাতেৰে চিঙি দিলে ইয়াত থকা বিভিন্ন পোক-পৰুৱাৰ কণী আদি ধ্বংস হয়। ফলত পাছত মূল পথাৰত খেতিডৰাত পোক-পৰুৱাৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ বহুখিনি কমি।

২) এক কিঃগ্ৰাঃ মহানিমৰ পাত, এক কিঃগ্ৰাঃ কেঁচা জলকীয়া, আধা কিঃগ্ৰাঃ আদা আৰু আধা কিঃগ্ৰাঃ নহৰু খেতেলি ১০ লিটাৰ পানীত মিহলাই উতলাৰ লাগে। এই পৰিমাণৰ মিশ্ৰণটো উতলাই থাকি ৫ লিটাৰলৈকে কমাব লাগে। ঠাণ্ডা হোৱাৰ পাছত এই মিশ্ৰণৰ সৈতে ১৫ লিটাৰ গো-মূত্ৰ মিহলাই মিশ্ৰণটো আধা ঘণ্টা সময়ধৰি লৰাই চেকি ল'ব লাগে। এনেদৰে প্ৰস্তুত কৰা এই জৈৱিক কীটনাশক দ্ৰব্যবিধৰ এক লিটাৰ দ্ৰব্য ২০ লিটাৰ পানীত মিহলাই তৈয়াৰ কৰা মিশ্ৰণ ধানখেতিত স্প্ৰে কৰি শূৰপোককে ধৰি বিভিন্ন পোক-পৰুৱাৰ আক্ৰমণ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰি। এবিধা মাটিৰ বাবে এনেদৰে প্ৰস্তুত কৰা মিশ্ৰণ ৬০ লিটাৰৰ প্ৰয়োজন হয়। শূৰপোকৰ আক্ৰমণ হৈ থকা পথাৰত একেৰাহে দুদিনত দুটা স্প্ৰে কৰা উচিত। শূৰপোকে আশ্ৰয় লৈ থকা বিভিন্ন স্থান যেনে- পথাৰৰ আলি আৰু কাষৰ ঘাঁহ-বনবোৰতো এই জৈৱিক কীটনাশকবিধ স্প্ৰে কৰা উচিত। এই জৈৱিক দ্ৰব্যবিধ অকল কীটনাশকেই নহয়, পথাৰৰ শস্যৰ বাবে ই পুষ্টিদায়ক পদাৰ্থ হিচাবেও কাম কৰে।

৩) ধান চপোৱাৰ পিছত মজ্জাখোৱা পোকৰ পলুবোৰ ধানৰ নৰাৰ গুৰিত বাহ সাজি থাকে। সেয়ে পথাৰত ৰৈ যোৱা নৰা আদি পুৰি পেলালে মজ্জাখোৱা পোকৰ এনে পলুবোৰ মৰি যায়। ফলত পিছৰ বাৰৰ ধানখেতিত মজ্জাখোৱা পোকৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ বহুখিনি কমি যায়। সেয়েহে ধান চপোৱাৰ পিছত পথাৰত ৰৈ যোৱা নৰা পুৰি পেলোৱা উচিত। ইয়াৰ পাছত মাটিডৰা ৬ ইঞ্চিমান দ'কৈ হালবাই দিলে মাটিৰ তলত সোমাই থকা শূৰপোকৰ লেটাৰোৰ চৰায়ে খাই হ্ৰাস কৰে।

৪) ধানখেতিত দেখা দিয়া গান্ধীপোকৰ আক্ৰমণক বাধা দিবলৈ ধানৰ গৰ্ভধৰা সময়ত ৰবাব টেঙাৰ বাকলিৰ গুড়ি আৰু কেঁচা গোবৰৰ মিশ্ৰণ ছটিয়ালে সুফল পোৱা যায়।

৫) ধাননিডৰাৰ চাৰিওফালে দ' নলা খান্দি দি এডৰা খেতিৰ পৰা আনডৰা খেতিলৈ শূৰপোককে ধৰি বহু পোকৰ পলু বগাই যোৱাত বাধা দিব পাৰি।

৬) ১৮ লিটাৰ পানীত ৪০ গ্ৰাম চূণ আৰু ১০ গ্ৰাম নিমখ মিহলাই খেতিত প্ৰয়োগ কৰি শূৰপোকৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ কমোৱাত সুফল পোৱা বুলি কিছুসংখ্যক কৃষকে ৰাইজে প্ৰকাশ কৰিছে।

৭) বিভিন্ন পৰভোজী চৰাইয়ে পোক-পৰুৱা তথা ইহঁতৰ কণী আদি খাই জীয়াই থাকে। প্ৰতিবিধা ধাননিত তিনিটাকৈ বাঁহৰ আগলি বা জেং পুতি দিলে এনেবোৰ চৰাই পথাৰৰ মাজত জিৰণি লোৱাত সুবিধা হয়। ফলত ধাননিডৰাত পোক-পৰুৱাৰ আক্ৰমণ হ্ৰাস পায়। কিন্তু চৰায়ে পকাধান খোৱাত বাধা দিবলৈ ধান পকাৰ আগে আগে এই বাঁহৰ আগলি বা জেংবোৰ পথাৰৰ পৰা উঠাই দিয়া উচিত।

৮) পথাৰখনক পোক-পৰুৱাৰ উপস্থিতিক বাধা দিবলৈ ধাননিডৰাত মাজে মাজে পচতীয়াৰ আগ আৰু ডাল ৰোৱাৰ উপৰিও পথাৰত বিহলঙ্গনি, নিম, কেতুৰি আদি গছৰ পাত

(৪ পৃষ্ঠাৰ ৪ কলমত চাওক)

মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম

১৬ বহাগৰ পৰা ১৫ জেঠ, ১৯৪৩ শক

পথাৰ শস্য

শালিধান

ক) জাত নিৰ্বাচন আৰু বীজ সংগ্ৰহ :

১) কৃষকসকলে স্থানীয় কৃষি সম্প্ৰসাৰণ বিষয়াৰ পৰা নিজ নিজ অঞ্চলৰ বাবে অনুমোদিত অধিক উৎপাদনক্ষম ধানৰ জাতকেইটাৰ বিষয়ে জানি ল'ব। অনুমোদিত বিক্ৰেতা বা অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ যিকোনো গৱেষণা কেন্দ্ৰ/ কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰৰ পৰাবীজ সংগ্ৰহকৰিব পাৰিলে অধিক উৎপাদন আশা কৰিব পাৰি।

খ) অনুমোদিত জাত সমূহ :

দীৰ্ঘদিনীয়া জাত : ৰঞ্জিত, বাহাদুৰ, কুশল, মণিৰাম, পিয়লি

মধ্যমদিনীয়া জাত : সতৰঞ্জন, বসুন্ধৰা

কমদিনীয়া জাত : লুইত, কপিলী, দিচাং

বৰা ধানৰ জাত : ৰঞ্জী, ভোগালী

জহ্ন ধানৰ জাত : কেতেকী জহ্ন

ওখ, দীৰ্ঘদিনীয়া, পলমকৈ ৰব পৰা :

মনোহৰ শালি, মাচুৰি, স্বৰ্ণপ্ৰভা। এই কেইটা জাতৰ কঠীয়া জ্বন-জ্বলাইত সিঁচি ৩৫-৪০ দিনীয়া কঠীয়া ৰব পাৰি।

বিশেষ পৰিস্থিতিত কঠীয়া পাৰিবহ পলমকৈ ৰব লগা অৱস্থা :

প্ৰযুক্ত নামৰ জাতৰ ৩০-৭৫ দিনীয়া কঠীয়া আৰু গীতেশ নামৰ জাতৰ ৩০-৬০ দিন পৰ্য্যন্ত কঠীয়া ৰব পাৰি।

হুঁহুং পানী আহি ১৫-২০ দিন পৰ্য্যন্ত ডুৱাই ৰখা অৱস্থাৰ বাবে জলশ্ৰী আৰু জল কুঁৱৰী নামৰ জাতৰ ৩০-৩৫ দিনীয়া কঠীয়া ৰব পৰা যায়।

গ) পৰিমাণ : এবিধা মাটি ৰবৰ বাবে ৫ কিঃ গ্ৰাঃ বীজ প্ৰয়োজন।

কঠীয়াতলি প্ৰস্তুত :

মাটিডৰা ৪/৫ বাৰ হালবাইমৈয়াই সমান কৰিব ল'ব। তাৰ পিছত ১০ মিটাৰ দীঘল ১২৫ ছেঃ মিঃ বহল আৰু ১০ চেঃ মিঃ ওখকৈ একোখন বীজতলী তৈয়াৰ কৰি তাৰ মাজে মাজে ৩০ চেঃ মিঃ বহলকৈ একোটা লোৰ দিব। এবিধা মাটি ৰবৰ বাবে তেনে জোখৰ ৭-৮ খন বীজ তলীৰ প্ৰয়োজন।

কঠীয়াতলীখন তৈয়াৰ কৰোতেই যথেষ্ট পৰিমাণে গোবৰ নাইবা পচনসাৰ দি মাটিৰ লগত মিহলাই ল'ব। প্ৰতি ছিটা তলিতে ৮০ গ্ৰাম ইউৰীয়া, ৮০ গ্ৰাম একক চুপাৰ ফসফেট আৰু ৪০ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ সাৰ বীজ সিঁচাৰ আগতে তলীত মিহলাই ল'ব।

বীজ সিঁচাৰ সময় : জ্বলাইমাহৰ দ্বিতীয়সপ্তাহৰ ভিতৰত কম দিনীয়া জাতৰ ২৫ দিনীয়া কঠীয়া, মধ্যম দিনীয়া জাতৰ ৩০ দিনীয়া আৰু দীৰ্ঘদিনীয়া জাতৰ ৩০-৩৫ দিনীয়া কঠীয়া ৰব পৰা হিচাপত বীজ সিঁচি। কঠীয়া অনুমোদিত সময়তকৈ পলমকৈ ৰুলে উৎপাদন হ্ৰাস পায়।

আহুধান :

নাইট্ৰোজেন সাৰ টপ দ্ৰেছিং :

আহুধানৰ মনিধৰা অৱস্থাপ্ৰাপ্ত হ'লে দ্বিতীয়বাৰ নাইট্ৰোজেনযুক্ত সাৰ টপদ্ৰেছিং হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব। ধানৰ শস্যকাল অনুপাতে ৰোৱাৰ পৰা ৪০-৫০ দিনৰ ভিতৰত এই অৱস্থাপ্ৰাপ্ত হয়। আধুনিক চাপৰ জাতৰ ক্ষেত্ৰত বিঘাই প্ৰতি ৪ কিঃ গ্ৰাঃ আৰু থলুৱা ওখ জাতৰ ক্ষেত্ৰত ২ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া টপদ্ৰেছিং কৰিব। প্ৰয়োগ কৰাৰ আগতে ইউৰীয়াখিনি ১ঃ১০ অনুপাতে শুকান গোবৰ নাইবা পচনসাৰৰ লগত মিহলাই ৪৮ ঘণ্টা সময় গাপ দি ল'ব।

পাত মৰহা বেমাৰে দেখা দিলে নাইট্ৰোজেন সাৰ টপদ্ৰেছিং কৰিব নালাগে। তাৰ পৰিবৰ্তে ৩% পটাছ মিশ্ৰণ (১ লিঃ পানীত ৩০ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ হিচাপত) বিঘাই প্ৰতি ১.৬০ কিঃ গ্ৰামকৈ মিউৰিয়েট অৱ পটাছপাত স্প্ৰে কৰিব। এক বিঘাত ৬০ লিটাৰ পানীৰ প্ৰয়োজন।

শস্য ৰক্ষা :

১) মূল পথাৰত ব্লাষ্ট বেমাৰে দেখা দিলে কাৰবেনদেজিম ১ গ্ৰাম প্ৰতি লিটাৰ পানীত বা এডিফেনফচ ১ মিঃ লিঃ প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই গছত ছটিয়াব।

২) নিমাত বা মজাখোৱা বা চৰহা পোকৰ আক্ৰমণ হলে কাৰবেনফেৰান ৩ জি প্ৰতি বৰ্গ মিটাৰত ৩ গ্ৰামকৈ ছটিয়াব।

অন্যথা উপৰোক্ত পোকৰ বিৰুদ্ধে ক্লৰপাইৰিফচ ২০ ইচিৰ ১ মিঃ লিঃ প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই বা মনক্ৰফচ ৫০ ইচিৰ ১ মিঃ লিঃ প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই প্ৰয়োগ কৰিবও পাৰে।

খাৰ উঠা ব্লাষ্ট বেমাৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে নিমলিখিত ঔষধৰ যি কোনো এবিধ উল্লেখিত পৰিমাণে প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই শস্যৰ পোখা মেলাৰ সময়ত প্ৰথমবাৰ স্প্ৰে কৰিব।

ঔষধৰ নাম	পৰিমাণ
মেনকজেৰ	২.৫ গ্ৰাম
কেপটিন	২.৫ "
কাৰবেনদেজিম	২.৫ "

বাকানি বেমাৰে আক্ৰমণ কৰা গছবিলাক উভালি মাটিত পুতি পেলাব।

মৰাপাট :

শস্য ৰক্ষা :

(ক) কীট-পতংগ নিৰাৰণ :

মৰাপাটৰ খেতিত বিছা, চেমিলুপাৰ, মাইট আদি অনিষ্টকাৰী পোক নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে পথাৰডৰা সঘনাই নিৰীক্ষণ কৰি থাকিব। বিছ পোকৰ কণী বা পলুপাত দেখা পালেই পাতখিলাৰ সৈতে চিঙি আনি কেৰাচিন তেলত ডুৱাই নষ্ট কৰি পেলাব। চেমিলুপাৰ পোকৰ বাবে পথাৰডৰাত ঠায়ে ঠায়ে বাঁহৰ ডাঁৰ বান্ধি দিব যাতে পোক খোৱা

চৰাই আহি তাত বহিব পাৰে। অন্যথা এই কেইবিধ পোকৰ আক্ৰমণ বেছি হোৱা দেখিলে নিমলিখিত ঔষধৰ যিকোনো এটা স্প্ৰে কৰিব।

ঔষধৰ প্ৰতি লিঃ ঔষধৰ নাম পানীত পৰিমাণ

মন'ক্ৰফচ ৪০ ইচি- ১.৫ মিঃলিঃ
আহাৰ মাহৰ প্ৰথম সপ্তাহৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ১৪ দিনৰ অন্তৰে অন্তৰে ৩ বাৰ স্প্ৰে কৰিলে উল্লেখিত পোকবিলাক সমূল্যে নিৰ্মূল কৰিব পাৰি।

প্ৰথম, দ্বিতীয় আৰু তৃতীয় বাৰ স্প্ৰে কৰোতে যথাক্ৰমে ৮০, ৯০ আৰু ১০০ লিঃ ঔষধৰ মিশ্ৰণ এবিধা তলীত ব্যৱহাৰ কৰিব। স্প্ৰে কৰোতে যাতে গছৰ ওপৰ অংশত ঔষধ পৰে তালৈ লক্ষ্য ৰাখিব।

উইচিৰিঙাৰ আক্ৰমণ হ'লে ক্লৰপাইৰিফচ ২০ ইচি ঔষধৰ ১ মিঃ লিঃ প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই ছটিয়ালে নিয়ন্ত্ৰণ হ'ব।

(খ) বেমাৰ নিয়ন্ত্ৰণ :

১। মৰাপাটৰ শিপা আৰু গা-গছ পচা, পুলি মৰহা, এনেথেকন'জ আদি বেমাৰ হোৱা দেখা মাৰেই তলত উল্লেখ কৰা ঔষধৰ যিকোনো এবিধ নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ পানীত স্প্ৰে কৰিব।

ঔষধৰ নাম	পৰিমাণ (প্ৰতি লিঃ পানীত)
কাৰবেনদেজিম	১ গ্ৰাঃ
দাইফ্লাটিন	২ "
মেনকজেৰ	৩ "

উপৰোক্ত ঔষধৰ ১০০ লিটাৰ মিশ্ৰণৰ পানী এবিধা তলীত স্প্ৰে কৰিব।

২। এনেবিলাক বেমাৰৰ আক্ৰমণৰ সম্ভাৱনা থাকিলে মিউৰিয়েট অৱ পটাছ প্ৰয়োগৰ পৰিমাণ প্ৰতি বিঘাত ৭ কিঃ গ্ৰামকৈ বৃদ্ধি দিব পাৰে।

৩। বা কাৰবেনদেজিম ২ গ্ৰাম প্ৰতি কিলো বীজত মিহলাই ছটিয়াব পাৰে।

৪। চূণ প্ৰয়োগৰদ্বাৰা মাটিৰ অম্লতাৰ পৰিমাণ ৫.৫ লৈ আনি ললেও ভাল ফল পাব।

৫। একেদৰা মাটিতে মৰাপাটৰ পিছত ধানৰ খেতি কৰিলেও ভাল ফল পাব পাৰে।

৬। বেমাৰ প্ৰতিৰোধী জাত যেনে - জে আৰ চি ২১২ আৰু জে আৰ চি ৭৪৪৭ বা ইউ পি চি ৯৪ জাতৰ খেতি কৰিবও পাৰে।

কুঁহিয়াৰ :

শস্য ৰক্ষা :
কুঁহিয়াৰ তলীত উলি এফিদ মিলিবাগ বা থ্ৰিপচ জাতীয় পোকে আক্ৰমণ কৰিলে তলত দিয়া ঔষধৰ যিকোনো এবিধ ১০০-১২০ লিঃ পানীত মিহলাই এবিধা তলীত হাত স্প্ৰেয়াৰৰ সহায়ত ছটিয়াব।

(৪ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমত চাওক)

(৩ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

পথাৰ শস্য

ঔষধৰ নাম পৰিমাণ
মালাথিয়ন ২০০ মিঃ লিঃ
ফচফেমিন ৬০-৭০ ,, ,,

বহৰ মাহ :

সিঁচাৰ সময়, মাটি আৰু জাত নিৰ্বাচন :
জেঠ আৰু মাহৰ ভিতৰতে

বহৰ মাহ সিঁচাৰ সময়। পানী জমা নোহোৱা পলসুৱা মাটিত বহৰ মাহৰ খেতি ভাল হয়। অসমৰ বাবে অনুমোদিত একমাত্র টি-২১ জাতৰ বীজ বিয়াই প্রতি ২ কিলোগ্রামকৈ প্ৰয়োজন।

মাটি তৈয়াৰী, সাৰ প্ৰয়োগ আৰু বীজ সিঁচা : বহৰ মাহৰ খেতি কৰিবলৈ লোৱা মাটিডাৰা ভালদৰে চহাই লৈ বিয়াই প্রতি ৬ কুইণ্টল গোৱৰ বা পচন সাৰ, ৪ কিঃ গ্ৰাম ইউৰীয়া আৰু ৩৫ কিঃ গ্ৰাম চুপাৰ ফচফেট প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলাই দিব। তলীডৰাত ৭৫ চেঃ মিঃ আঁতৰে আঁতৰে শাৰী কৰি ৩০ চেঃ মিঃ ব্যৱধানত বীজ সিঁচি মাটিৰে ঢাকি দিব। বৰফুণৰ আশঙ্কা থাকিলে শাৰীবিলাক খেৰ আদিৰে ঢাকি দিব।

গোমধান ৪ বৰ্ষাকালীন

১) হাইব্ৰীডৰ ভিতৰত গঙ্গা - ৫, আৰু হিষ্টাৰ্চ, কম্পজিত জাতৰ বাবে এন. এল. ডি, চাৰ্লস, নৰিয়ং আৰু ডায়েৰা আদিৰ খেতি কৰক।

২) গুটিবিলাক বেভিষ্টিন বা কেপটান নামৰ ঔষধৰ যি কোনো এবিধ প্রতি কিলোগ্ৰাম গুটিৰ লগত ২ গ্ৰামকৈ দি বীজ শোধন কৰি লওক।

৩) মাটিডাৰা বিয়াই প্রতি ৭০০ কিলোগ্ৰাম গোৱৰ বা পচন সাৰ দি নাঙলেৰে হালবাই লওক। ৬ মিটাৰ দুৰে দুৰে ৩০ ছেঃমিঃ বহল আৰু ১৫ ছেঃমিঃ দকৈ লোৰ খান্দি অতিবিক্ত বৰফুণৰ পানী ওলাই যাব পৰাৰ ব্যৱস্থা কৰি লওক।

৪) বিয়াই প্রতি ১৮ কিলোগ্ৰাম ইউৰীয়াৰ সমানে তিনি ভাগ কৰি এভাগ অৰ্থাৎ ৬ কিলোগ্ৰাম, ৩৩ কিলোগ্ৰাম চুপাৰ ফচফেট আৰু ৯ কিলোগ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ শেষৰ বাৰ হাল বোৱাৰ আগতে মাটিডাৰাত ছটিয়াই হালবাই সমান কৰি লওক।

৫) মাটিডাৰা উলিয়াই নাঙলৰ শিৰলুৰে ৮-১০ ছেঃ মিঃ দকৈ লোৰ কৰি লোৰবিলাকত আগতে কোৱাৰ দৰে সাৰ প্ৰয়োগ কৰি আধালৈকে মাটিৰে পুতি দিলে সাৰ খিনিৰ পৰা বেছি ভাল ফল পাব পাৰি।

৬) গুটি দিবৰ বাবে ৬৫-৭৫ ছেঃ মিঃ দুৰে দুৰে লোৰ কৰি ২০-২৫ ছেঃ মিঃ প্রতিটো গুটিৰ মাজত ব্যৱধান ৰাখি ৪-৫ ছেঃ মিঃ দ'ত গুটি দি লোৰবিলাক মাটি দি ঢাকি দিয়ক।

৭) ফেব্ৰুৱাৰী মাহত দিয়া গোমধান বিলাকৰ এতিয়া নিৰাণিকৰণৰ সময়। পুলিবিলাক ১০-১৫ দিন হওতে পুলিৰ শাৰীবিলাকৰ পৰা অলাগতিয়াল বন-বাত নিৰাণি কৰাৰ লগতে ২০ ছেঃমিঃতকৈ ঘনকৈ থকা পুলিবিলাক উখালি পেলাওক।

৮) পুলিবিলাক আঠমুৰীয়া হওতে (৩০-৩৫ দিনৰ পিছত) আগতে ভাগ কৰি লোৱা ৬ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া পুলিবিলাকৰ দাঁতিয়ে দাঁতিয়ে ছতিয়াই গছৰ গুৰিত মাটি চপাই দিয়ক।

৩° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

উদ্যান শস্য

চ'ত-বহুগমাহত কৃষকসকলে ফল-মূলৰ বাগিচাত লবলগীয়া পৰিচৰ্যা সমূহ এনেধৰণৰ -

কল : কলৰ বাৰী পাতিবলৈ মাটি জেখৰ চাহ কৰি কলৰ জাত অনুযায়ী নিৰ্দিষ্ট দূৰত্বত গাঁত খান্দি মাহটোৰ শেষৰ ফললৈ পুলি কৰ। পূৰ্ণা বাৰীত জীপ ৰাখিবলৈ ৮-১০ দিনৰ মূৰে মূৰে পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক। গছৰ শুকনপাত বা পচা পুটুৱাৰে আঁতৰাই পেলাওক। কলডিন ওলোৱা গছৰ গুৰিত এটা মাত্ৰ পোখা পুলি ৰাখিব লাগে।

নাৰিকল : নাৰিকল গছৰ গুৰিত ১২-১৫ দিনৰ মূৰে মূৰে পানী দিব। পানী দিয়াৰ পিছত গছৰ গুৰিত মাটিত ধানখেৰ বা মেটেসৰ আদি জাপি দি মাটি জীপ ৰাখক। গছৰ গুৰিত সৰুসৰু কৰিমাণে পচন সাৰ বা শুকন গোৱৰ প্ৰয়োগ কৰিলে মাটিয়ে পানী ধৰি ৰখাত সহায় হয়। গছত থকা শুকন পাত বা শুকন থোকৰ বখোৱাৰে বা শুকাই যোৱা ফুলৰ থোকৰে কাটি আঁতৰাই

আনক আৰু গুৰিত জমা হোৱা শুকন ফুল বা ঘুঙলাবোৰ পৰিষ্কাৰ কৰক। নতুনকৈ নাৰিকলৰ বাৰী পাতিবলৈ হ'লে মাটি জেখৰ চহাই নিৰ্দিষ্ট দূৰত্বত (২৫ ফুট X ২৫ ফুট) একোটাকৈ গাঁত খান্দি। পাছত গাঁতবোৰ খেৰ বা শুকন পাত আদিৰে পুৰি পেলাওক।

তামোল : তামোল বাৰীৰ বন-বাতবোৰ চাফ কৰি ৰাখক। মাটিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে ১০-১২ দিনৰ অন্তৰত পানীৰ যোগান ধৰক। আগৰ বছৰ ৰোপন কৰা পুলিবোৰৰ গুৰিত গোৱৰ / সাৰ দি মাটি চপাই দিয়ক। নতুনকৈ বাৰী পাতিবলৈ মাটি জেখৰ চাহ কৰি ৯ ফুট X ৯ ফুট দূৰত্বত একোটাকৈ গাঁত খান্দি গাঁতবোৰ শুকন পাত বা খেৰ আদি দি পুতি দিয়ক।

মাটিকঠাল : মাটিকঠালৰ বাবে ওখ চানেকীয়া মাটি বাচনি কৰি চহ কৰি লওঁক। পূৰ্ণা বাৰীত পানীৰ যোগান ধৰক। বীজৰ বাবে ৰখা পোখা পুলি বা মুকুট পোখা বা ক্ৰাউন আদিত পানীৰ যোগান ধৰক। গছৰ গুৰিত পৰা বন-বাতবোৰ নিৰাই দিয়ক।

নেমুটেঞ্জ : গছৰ গুৰিত মাটিত যাতে জীপ থাকে তালৈ মন কৰক। গছত থকা পূৰ্ণ ফলবোৰ ততাতৈয়াকৈ চপাই দিয়ক। এই সময়ত গছত ফুল ফুলে আৰু কোঁহ পাত ওলায় গতিকে কোনো ধৰণৰ ঔষধ নছটিয়াব। গছৰ শুকন ডালবোৰ কাটি দিয়ক। গছৰ গুৰিত ২-৩ ফুট ওপৰলৈ এটা চূণৰ প্ৰলেপ দিয়ক।

সুমথিৰা টেঞ্জ : নতুনকৈ বাৰী পাতিবৰ

বাৰে সহজে পানী ওলাই যাব পৰা ৰ'দঘাই ওখ চানেকীয়া মাটি বাছনি কৰি লওঁক। প্রতি ৫ মিটাৰ (১৫ ফুট) আঁতৰে আঁতৰে একোটা গাঁত খান্দি ল'ব। এই সময়ত গছত ফুল ওলাই বা পুলি ৰোৱা সময় বাবে গছত কোনো ধৰণৰ ঔষধ ছটিয়াব নোলাগে। গছৰ পৰা শুকন ডালবোৰ কাটি দিয়ক। পূৰ্ণা বাৰীৰ মাজত থকা অপ্রয়োজনীয় গছবোৰ উঠাই দিয়ক। গছৰ গুৰিত ২- ৩ ফুট ওপৰলৈ গা-গছত চূণৰ আৰু যদি সুবিধা কৰিব পাৰে বৰডো মিশ্ৰণৰ মলমৰ এটা প্ৰলেপ দিয়ক।

মধুৰি আম : ফল নধৰা আৰু আগৰ পৰা শুকাই অত্ৰ ডালবোৰ কাটি দিয়ক। গছৰ তলৰ মাটিখিনি পাতলীয়াকৈ কোৰ মাৰক। পূৰ্ণা হ'ব ধৰা ফলবোৰ চিঙি আনক। নতুনকৈ পুলি ৰোৱাৰ বাবে কোৰ মাৰি মাটি জেখৰ চহাই ৭-৮ মিটাৰ আঁতৰে আঁতৰে একোটা গাঁত খান্দি।

আম : এই সময়ত আমে মলিয়াই। গতিকে গছৰ তলত খোঁৱা দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক যাতে ফুলৰ থোপাবোৰত পোকে আক্ৰমণ কৰিব নোৱাৰে। ফুল ফুলাৰ সময়ত গছত ঔষধ ছটিয়াব নোলাগে। মাটিত যথেষ্ট পৰিমাণে জীপ থাকিলে অনুমোদিত পৰিমাণৰ সাৰ আৰু গোৱৰ প্ৰয়োগ কৰক। গছৰ গুৰিত ১ মিটাৰ ওপৰলৈ চূণৰ প্ৰলেপ দিয়ক।

লিচু গুলিচু গছতো এই সময়ত ফুল ফুলিবলৈ ধৰাৰ বাবে ঔষধ নছটিয়াব। মাটিত জীপ থাকিলে অনুমোদিত পৰিমাণৰ সাৰ আৰু গোৱৰ প্ৰয়োগ কৰক। গছৰ গুৰিত ১ মিটাৰ ওপৰলৈ চূণৰ প্ৰলেপ দিয়ক।

অমিতা : গছৰ গুৰিত মাটিত জীপ ৰখাৰ ব্যৱস্থা কৰক। ফলৰ আকাৰ ডাঙৰ আৰু উন্নত মানৰ কৰিবলৈ ফলবোৰৰ মাজৰ পৰা সৰু সৰু ফল কিছুমান চিঙি দিয়ক। পূৰ্ণা ফলবোৰ পাৰি আনক। নতুনকৈ বাৰী পাতিবৰ বাবে ওখ বালিচহীয়া মাটি বাছনি কৰি হাল-কোৰ মাৰক আৰু ভাল সঁচৰ বীজ আনি ওখ ভেটি তৈয়াৰ কৰি বীজখিনি সিঁচি দিয়ক। নতুবা পলিখিনি বেগত মাটি ভৰাই দুটাকৈ বীজ সিঁচক।

তামোল : তামোল বাৰীৰ বন-বাতবোৰ চাফ কৰি ৰাখক। মাটিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে ১০-১২ দিনৰ অন্তৰত পানীৰ যোগান ধৰক। আগৰ বছৰ ৰোপন কৰা পুলিবোৰৰ গুৰিত গোৱৰ / সাৰ দি মাটি চপাই দিয়ক। নতুনকৈ বাৰী পাতিবলৈ মাটি জেখৰ চাহ কৰি ৯ ফুট X ৯ ফুট দূৰত্বত একোটাকৈ গাঁত খান্দি গাঁতবোৰ শুকন পাত বা খেৰ আদি দি পুতি দিয়ক।

মাটিকঠাল : মাটিকঠালৰ বাবে ওখ চানেকীয়া মাটি বাচনি কৰি চহ কৰি লওঁক। পূৰ্ণা বাৰীত পানীৰ যোগান ধৰক। বীজৰ বাবে ৰখা পোখা পুলি বা মুকুট পোখা বা ক্ৰাউন আদিত পানীৰ যোগান ধৰক। গছৰ গুৰিত পৰা বন-বাতবোৰ নিৰাই দিয়ক।

জালুক : গছৰ গুৰিত সাৰুৱা মাটি জাপি

দিয়ক। জালুক জোপাৰ গুৰি ৩ ফুট অংশ ডাল বা লাটি নোহোৱাকৈ ৰাখক। তললৈ ওলমি যোৱা লতাৰে ওপৰলৈ তুলি বগাই যাব পৰাকৈ বান্ধি দিয়ক। যদি পাতত টেমুনা পোকে আক্ৰমণ কৰিছে তেন্তে দশমিক এক শতাংশ শক্তিৰ মালাথিয়নৰ মিশ্ৰণ ছটিয়াওক।

৩° ৰাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদ দাস

(৩ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমৰ পৰা)

ধাননি পথাৰত কীট-পতংগ ...

ছটিয়াব পাৰি।

৯) মাজে মাজে পথাৰত পাঁচা গো-মূত্ৰ ছটিয়াই থাকিলে ধাননি পথাৰত পোক-পৰুৱা, বোমাৰ-আজাৰ হ্রাস পায়।

১০) চৰহা পোকৰ ছালখন যথেষ্ট কোমল। চৰহা পোকে আক্ৰান্ত কৰা পথাৰত বগৰী গছৰ দৰে কাঁইটীয়া গছৰ ডালেৰে ধান খেতিডাৰা মুদুভাৰে কোবাই দিলে পোকবোৰ

আঘাতপ্ৰাপ্ত হয় আৰু পথাৰত পোকৰ সংখ্যা কিছু কমে।

১১) টুপলিকটা পোকৰ কণী ধ্বংস কৰিবলৈ কেৰাচিন তেলত ডুবুৱা নাৰিকল বা মৰাপাটৰ ৰছী ধাননি পথাৰখনৰ ওপৰেৰে বোলাই নিব লাগে।

১২) গান্ধীপোক আঁতৰাবলৈ ধানৰ গাখীৰতী অৱস্থাত পথাৰৰ মাজে মাজে পাঁচা ভেকুলী, কেৰোৰা আদি আধা পোৰা অৱস্থাত ওলমাই দিব লাগে।

১৩) পথাৰৰ মাজে মাজে জুইৰ পোহৰ ফন্দৰ ব্যৱস্থা কৰি দিলে পথাৰত থকা পোক-পৰুৱাবোৰ জুইৰ পোহৰৰে প্ৰতি আকৰ্ষিত হয় আৰু জুইত পৰি মৃত্যু ঘটে। ফলত পথাৰত পোকৰ সংখ্যা যথেষ্ট হ্রাস পায়।

১৪) ধাননি পথাৰত নিম গছৰ পাত মাটিৰ সৈতে মিহলাই দিলে টুপলিকটা পোক আৰু মজ্জাখোৱা পোকৰ সংখ্যা হ্রাস পায়।

শ্ৰীমতী প্ৰিয়ংকা বৰা

কুকুৰা পামৰ দানা কিনিবৰ সময়ত মনত ৰাখিবলগীয়া কথা

ব্যৱসায়িক ভিত্তিত কুকুৰা প্ৰতিপালন কৰোতে সদায় উচ্চমান বিশিষ্ট দানা ব্যৱহাৰ কৰা উচিত। পালকসকলৰ সুবিধাৰ্থে তলৰ কথাখিনি আগবঢ়োৱা হ'ল-

১) দানা কিনোতে সদায় সুনাম থকা প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰাহে কিনা উচিত।

২) দানা সদায় নতুনকৈ বনোৱা আৰু সতেজ হোৱা উচিত। পূৰ্ণা বহুদিন পেলাই থোৱা অৱস্থাত দানাৰ গুণমান সদায় নিম্নস্তৰৰ হয়। বৰফুণত ভিজা আৰু মখা বন্ধা দানা বৰ্জন কৰা উচিত।

৩) নামী প্ৰতিষ্ঠানৰ দানাৰ বস্তাবোৰ সদায় নতুন, জোৰা-টাপলি নমৰা আৰু মেচিনত ভালদৰে চিলাই কৰা থাকে।

৪) দানাত থকা বিভিন্ন উপকৰণসমূহ কুকুৰাবোৰে খাব পৰা মজলীয়া আকাৰৰ হ'ব লাগে। দানা বেছিকৈ গুৰি হ'লে শুকন আৰু আঠা লগা ধৰণৰ হয়। এনে দানা কুকুৰাৰ বাবে মুঠেই সুস্বাদু নহয়।

৫) বস্তাবোৰত দানাৰ পৰিচয় স্পষ্টকৈ লিখা হ'ব লাগে আৰু লেবেলখনত দানাৰ নাম, বনোৱাৰ তাৰিখ, দানাৰ ওজন, দাম আৰু বেটু নম্বৰ আদি লিখা থাকিব লাগে।

৬) দানা কিনোতে ইয়াৰ কেইটামান বস্তাৰ সঠিক ওজন নিজে জুখি লোৱা উচিত। বস্তাত থকা দানাৰ সঠিক ওজন পাবৰ বাবে মূল ওজনৰ পৰা বস্তাৰ ওজন বাদ দি ল'ব লাগে। দুই এটা সুনাম থকা প্ৰতিষ্ঠানৰ বাহিৰে অসমত বিক্ৰী হোৱা দানাত সদায়েই বস্তাৰ ওজন যোগ থকা অৱস্থাত থাকে।

৭) দানাৰ বস্তাবোৰ পামলৈ নিওতে ইয়াক বৰফুণ আৰু ধূলিৰ পৰা ৰচাই নিবৰ বাবে ভালদৰে ঢাকি নিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰা উচিত।

দানা থোৱা ঘৰ : দানাৰ বস্তাবোৰ ভালদৰে ৰাখি থবৰ বাবে এটা সুন্দৰ শুকন গুদামৰ আৱশ্যক। গুদামৰ বেৰ আৰু মজিয়া পকী হ'ব লাগে, কোনো ধৰণৰ খিকী আদি থাকিব নালাগে। বস্তাবোৰ ৰাখিবৰ বাবে কমেও ১ ফুট ওখ কাঠৰ চাং হোৱা উচিত।

শ্ৰীমতী বীমা শইকীয়া, শ্ৰীকুল প্ৰসাদ কলিতা

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়ৰ পৰা প্ৰকাশিত পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা

'ঘৰে - পথাৰে'

নিয়মীয়াকৈ পঢ়ক আৰু পঢ়ুৱাওক।

- সম্পাদক

বছৰেকীয়া বৰঙণি : ১০.০০ টকা। প্ৰতিখনৰ মূল্য : ১.০০ টকা। প্ৰকাশৰ স্থান : অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট - ১৩। সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠকৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত আৰু প্ৰচাৰিত। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয় অফছেট ছপাশাল, যোৰহাট - ১৩ ত মুদ্ৰিত।

মুখ্য সম্পাদক : ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ